

Sammanfattning

En arbetstagarorganisation och tre av dess medlemmar har väckt talan i Arbetsdomstolen och var och en framställt yrkanden för egen del samt yrkat att deras käromål ska handläggas gemensamt enligt 2 kap. 1 § tredje stycket arbetstvistlagen. Arbetsdomstolen har funnit att det inte förelegat tillräckliga skäl för att ens inledningsvis handlägga målen gemensamt och genom att utfärda stämning inhämta motpartens inställning i kumulationsfrågan. Medlemmarnas talan har på deras begäran hänvisats till behörig tingsrätt.

ARBETSDOMSTOLENBESLUT
2008-12-03
StockholmBeslut nr 100/08
Mål nr A 222/08**KÄRANDE**

1. Svenska Kommunalarbetareförbundet, Box 19039, 104 32 STOCKHOLM
 2. E.L. i ÅHUS
 3. Å.J. i KRISTIANSTAD
 4. L.A. i MALMÖ
- Ombud för samtliga: förbundsjuristen Annika Ewerblad, LO-TCO
Rättsskydd AB, Box 1155, 111 81 STOCKHOLM

SVARANDE

Marcus Assistans AB, 556625-6946, Riagatan 10, 702 26 ÖREBRO

SAKEN

förhandlingsvägran och lönefordran m.m.; nu fråga om kumulation

Mellan Svenska Kommunalarbetareförbundet (förbundet) och Marcus Assistans AB (bolaget) föreligger inte kollektivavtal.

Förbundets medlemmar E.L., Å.J. och L.A. har varit anställda som personliga assistenter hos bolaget.

Förbundet har väckt talan mot bolaget och yrkat att bolaget ska förpliktas att utge skadestånd till förbundet på grund av åsidosättande av förhandlings-skyldigheten enligt medbestämmandelagen.

Även medlemmarna har var och en väckt talan i Arbetsdomstolen mot bolaget. De har bl.a. yrkat att bolaget ska förpliktas att till var och en av dem betala viss angiven övertidsersättning och ersättning för jourtid samt semesterersättning. Till grund för dessa yrkanden har de anfört följande. Yrkandena avser ersättningar som de var och en är berättigade till enligt lag och enskilt anställningsavtal för den tid som de varit anställda och utfört arbete i bolaget, men som bolaget inte har utbetalat till dem. Då parterna inte uttryckligen reglerat frågan om övertid och jourtid får närmast tillämpligt kollektivavtal, Kollektivavtal mellan Föreningen Vårdföretagarna och Svenska Kommunalarbetareförbundet – anställningsvillkor för anställning som personlig assistent, anses vara normerande för parterna. I kollektivavtalet finns bestämmelser om övertid samt bestämmelser om tillägg för arbete på jourtid.

Förbundet och medlemmarna har yrkat att förbundets och medlemmarnas käromål ska handläggas gemensamt enligt 2 kap. 1 § tredje stycket arbets-tvistlagen.

Förbundet och medlemmarna har till stöd för yrkandet om gemensam handläggning anfört följande. Frågan om bolagets brott mot förhandlingsskyldigheten hänför sig till att förbundet påkallade förhandling om medlemmarnas lönefordringar. Kumulation bör ske med hänsyn till utredningen i målen och av processekonomiska skäl. Samma personer kan komma att höras i målen.

För det fall Arbetsdomstolen skulle finna att det inte föreligger skäl för gemensam handläggning har medlemmarna yrkat att deras mål hänvisas till behörig domstol.

Skäl

Enligt 2 kap. 1 § första stycket arbetstvistlagen ska Arbetsdomstolen som första domstol uppta och avgöra tvist som väcks av arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation eller av arbetsgivare som själv slutit kollektivavtal, om målet gäller tvist om kollektivavtal eller annan arbetstvist som avses i medbestämmandelagen eller arbetstvist i övrigt under förutsättning att kollektivavtal gäller mellan parterna eller att enskild arbetstagare som berörs av tvisten sysselsätts i arbete som avses med kollektivavtal vilket arbetsgivaren är bunden av. Annan arbetstvist ska enligt 2 kap. 2 § första stycket arbetstvistlagen upptas och avgöras av tingsrätt.

Den angivna regleringen innebär att förbundets talan mot bolaget, vilken gäller skadestånd för åsidosättande av medbestämmandelagen, ska prövas av Arbetsdomstolen som första domstol. Medlemmarnas talan mot bolaget ska däremot enligt reglerna normalt prövas av tingsrätt som första domstol.

Enligt 2 kap. 1 § tredje stycket arbetstvistlagen är det emellertid möjligt att, gemensamt med en sådan talan som ska prövas av Arbetsdomstolen som första domstol, handlägga även annan arbetstvist mellan samma eller olika parter, om domstolen med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter finner sådan handläggning lämplig.

Som framgår av 2 kap. 1 § tredje stycket arbetstvistlagen är regeln fakultativ, dvs. den ger domstolen möjlighet att lägga samman de båda arbetstvisterna men innebär inte någon skyldighet för domstolen att göra detta ens om lämplighetskravet är uppfyllt. Arbetsdomstolen har i tidigare beslut i ett liknande fall (AD 2007 nr 28) anfört följande.

Enligt domstolens mening bör det vid bedömningen beaktas att gemensam handläggning i de nu aktuella fallen innebär ett undantag från den forumreglering som lagstiftaren har valt för arbetstvister av olika slag och som innebär bl.a. att exempelvis tvister rörande anställningsskydd i fall där kollektivavtal inte gäller på arbetsplatsen ska inledas vid tingsrätt. Denna forumreglering bygger på synsättet att endast tvister som har varit föremål för förhandling mellan parterna ska handläggas i Arbetsdomstolen som första instans, och denna förutsättning är som regel inte uppfyllt i fall där det inte gäller kollektivavtal mellan parterna. Detta ger anledning att tillämpa kumulationsregeln i viss mån restriktivt.

I det ovan redovisade målet valde Arbetsdomstolen att inledningsvis handlägga käromålen gemensamt och utfärda stämning i målen. Efter att svaromål inkommit fattade domstolen beslut om att särskilja målen.

Frågan är om det är lämpligt att även i detta fall inledningsvis handlägga förbundets och medlemmarnas käromål gemensamt och utfärda stämning. Genom att utfärda stämning kan bolagets inställning i kumulationsfrågan inhämtas. I förarbetena till bestämmelsen (prop. 1974:77 s. 105 och 142) anges att parternas inställning inte är avgörande vid bedömningen av kumulationsfrågan, men bör tillmätas betydelse som en viktig omständighet.

Arbetsdomstolen gör följande överväganden.

Förbundets talan mot bolaget rör en enda fråga, nämligen om bolaget har åsidosatt sin förhandlingsskyldighet genom att inte inställa sig till förhandling som förbundet påkallat med anledning av medlemmarnas lönefordringar. Enligt vad som hittills har framkommit är utredningen och bevisningen i denna fråga begränsad. Medlemmarnas talan mot bolaget är mer omfattande och innefattar andra sakomständigheter och kommer troligen medföra att ytterligare utredning förs in i målen. Förbundet och medlemmarna har trots att de anfört att det föreligger processekonomiska skäl för en gemensam handläggning inte kunnat ange någon utredning eller bevisning som är gemensam för målen. Med hänsyn härtill anser Arbetsdomstolen att det inte finns tillräckliga skäl för att ens inledningsvis handlägga målen gemensamt och genom att utfärda stämning inhämta motpartens inställning i kumulationsfrågan.

Arbetsdomstolen finner alltså att det inte finns skäl att frångå huvudregeln om forum som återfinns i 2 kap. 1 § första stycket och 2 § första stycket arbetstvistlagen. Förbundets och medlemmarnas talan ska därför inte handläggas gemensamt.

Medlemmarnas talan mot bolaget ska enligt 2 kap. 6 § första stycket arbetstvistlagen med anledning av deras begäran hänvisas till behörig tingsrätt. I detta fall är behörig tingsrätt Örebro tingsrätt, då bolaget har sitt säte i Örebro kommun.

Arbetsdomstolens ställningstagande

1. Svenska Kommunalarbetareförbundets käromål mot Marcus Assistans AB och E.L:s, Å.J:s och L.A:s käromål mot Marcus Assistans AB ska inte handläggas gemensamt.

2. E.L:s, Å.J:s och L.A:s talan mot Marcus Assistans AB hänvisas till Örebro tingsrätt för vidare handläggning.

Ledamöter: Michaël Koch, Cathrine Lilja Hansson, referent, och Lars Johan Eklund. Enhälligt.

Sekreterare: Kristina Wik